

**Виговська Вероніка Юріївна,
Верескун Анна Валеріївна**

Студентки 2 курсу ОП «Політологія»

факультету психології, політології та соціології

Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: Каретна Ольга Олександрівна

Доцент кафедри соціології

Національного університету «Одеська юридична академія»,

кандидат політичних наук, доцент

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ВІЙНИ

Використання цифрових технологій та формування цифрового суспільства в умовах воєнного стану відіграє вагомий соціально-психологічний вплив та може продукувати як позитивні так і негативні впливи на суспільні, політичні та психологічні процеси в житті країни та суспільства загалом.

З одного боку, технології цифрової комунікації сприяють швидкому поширенню новин з фронту, застережливих сповіщень, експертних оцінок у інформаційному просторі. Тобто інформації технології ми можемо розглядати як потужну зброю, що виступає ціннісно-смысловим транзитом, який засвідчує реалізацію демократичних принципів функціонування суспільства.

Цифрові технології забезпечують процес швидкого обміну інформацією між військовими частинами та цивільними структурами, між військовими та головнокомандувачами військових підрозділів, між оборонними силами та цивільним населенням. Даний рівень комунікації, який впроваджується інструментами цифрових технологій впливає на підсвідомість соціуму і тим самим спонукає його до заходів, які спрямовані збереження власної безпеки. Також він підвищує рівень довіри населення до військових структурних підрозділів та владних інститутів держави.

Завдяки таким інструментам цифрової комунікації, як соціальні мережі, мас-медіа, онлайн-канали телекомунікацій більш детально висвітлюються та більш достовірно розкриваються питання про військові злочини, загрози воєнного часу та дії, які спрямовані на протидію їм. Такий аспект є яскравим прикладом позитивної соціально-психологічної дії цифрових технологій на суспільство та міжнародну спільноту, оскільки бачення жорстоких картин реалій суспільного життя лишає негативний, та спонукає людей гуртуватися навколо спільної проблеми та шляхом впровадження нових реформ, пакетів санкцій, обмеження участі у заходах, усунення з керівного

м. Одеса, 23 березня 2023 р.

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Трансформація українського суспільства в цифрову еру»

складу міжнародних організацій представників країни-агресора боротися із пануванням зла у світовій спільноті.

Одним із позитивних явищ у цифровій сфері в умовах війни є так званий активізм в Інтернеті, коли окремі соціальні групи чи суспільство загалом організовують акції на підтримку військових, постраждалого цивільного населення, які лишилися в тимчасово окупованих територіях. На сучасному етапі розвитку соціальні мережі дозволяють людям організовувати флешмоби, протести, акції, а у мережі Інтернет можна поширювати інформацію про організацію таких заходів або створювати петиції та залучати громадкість до їх підписання [1]. Використання цифрових технологій у такий спосіб мобілізує суспільство навколо спільної ідеї та привертає увагу соціуму до суспільно важливих подій.

З іншого боку, цифрові технології є інструментарієм, за допомогою якого світові лідери розпочинають глобальну інформаційну війну. У таких випадках, ЗМІ та Інтернет виступають простором для забезпечення доступу до суспільної свідомості [4]. Доволі часто в умовах військового конфлікту можна зустріти технології маніпулювання громадської думки на користь однієї із протиборчих сторін, створення пропагандистського контенту, поширення fake-news з метою дезінформації суспільства. Кібервійни, психологічні операції із застосуванням інноваційних технологій комунікації нанотехнології підкреслюють вагому роль цифрових технологій в умовах військового протистояння, оскільки інформація – суттєва зброя, яка може вплинути на індивідуальну чи колективну свідомість, а також на розгортання військових подій та на розробку тактики для подальших боїв.

Якщо брати до уваги соціальну групу, яка сформована з осіб військового кола, то у даному випадку під інформаційною війною слід розуміти ті дії, які впроваджуються з метою досягнення інформаційної переваги в підтримці національної військової стратегії шляхом використання інструментів впливу на інформаційно-комунікаційну систему функціонування супротивника. Паралельно з тим всі країни намагаються убезпечити власний кіберпростір та простір цифрової комунікації аби захистити власну інформацію, не дати змоги конкурентам перехопити її аби у подальшому оволодіти глобальним інформаційним простором та контролювати. Такі дії виконуються з метою подальшого ведення інформаційної та радіоелектронної війни проти супротивників, проведення соціально-психологічних операцій та влаштування перебоїв на шляху отримання конкурентами точної інформації або даних із розвідки [5].

Поруч із тим порівнюючи роль та функціональне навантаження інформаційних ресурсів в умовах війни відносно основоположних принципів демократії можемо зафіксувати деякі суперечливі

зауваження. По-перше, наскільки позитивним є існування широкого кола інформаційних потоків в умовах війни, що своєю чергою є позитивним з точки зору демократії, однак несе загрозові дезорієнтаційні впливи на населення в умовах соціально-політичної та військової нестабільності.

Однак, з іншого боку створення єдиного каналу подачі інформації, як цього вимагає військовий стан створює загрозу демократії. До прикладу, подібні тенденції можна простежити у випадку з національним телемарафоном «Єдині новини», який з нашої точки зору створює умови для поширення авторитарних тенденцій. Такий висновок є доцільним, зважаючи на те, що доступ до медіа-ресурсу в цих умовах отримала правляча політична партія, що дозволяє їй використовувати свій вплив у інформаційній сфері, апелюючи до вимог військового стану.

Таким чином, соціально-психологічна роль цифрових технологій у війнах та конфліктах є складною та суперечливою, оскільки може мати як позитивний так і негативний вплив на соціально-політичний простір та процеси, які відбуваються в умовах військового стану. Тому, використання даних технологій повинно бути раціональним, обґрунтованим та підкріплюватися контролем зі сторони інститутів влади та з боку самого суспільства, яке повинно займати активну соціальну позицію.

Список використаної літератури

1. News in a digital age. Comparing the Presentation of News Information over Time and Across Media Platforms. 2019.
2. Carretero Stephanie, DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens. With eight proficiency levels and examples of use [Електронний ресурс] / Stephanie Carretero, Riina Vuorikari, Yves Punie. – EU Science Hub, 2017.
3. Колісник О.Л., Плохута І.С., Третяк С.Д. Соціально-психологічні та феноменологічні аспекти дослідження проблеми дезінформації у міжособистісному спілкуванні. Вісник Національного університету оборони України 1 (59) /2021. С.121-130.
4. Тарасюк В.М. Інформаційна політика сучасних медіа //Держава і право. Сер. Політичні науки. 2016. Вип. 71. С. 154-168
5. Тарасюк В.М. Інформаційний простір в Україні: виклики та загрози // Правова держава. 2018. Вип. 29. С. 375-381.